

PRILOGA „ZVONČKU“

Stričeva Danica.

Spisal Leon Poljak.

h, kako je škoda, da niste poznali tega ljubeznivega otroka! Moja beseda je preslaba, da bi vam mogla opisati živahnost, ljubkost, srčkanost in zabavnost najmlajše hčerke mojega strica, njegove Danice.

O, jaz sem jo dobro poznal! Tako dobro sem jo poznal, da jo še danes vidim pred seboj živo, veselo in smehljajočo se, da jo vidim prav tako, kakršna je bila tisto leto, ko sem bil pri stricu na počitkih in ko sem preživel z njo toliko neopisno prijetnih ur in dni!

Bil sem torej pri svojem stricu na Vinici. Ob Kolpi stoji njegov mlin in njegova preprosta hišica. A jaz sem bil tam tako rad! Kolpa je šumela, in vrbe so se nagibale k nji, kakor bi hotele piti globoko vodo. V mlinu so ropotala kolesa, in ljudje so dohajali in odhajali po strmem poti . . . Jaz pa sem vse to gledal, in ugajalo mi je tako, da vam tega ne morem povedati.

In poleg mene je bila Danica. O, ti živo srebro! Izpolnila je komaj drugo leto, pa se ti je vrtela in sukala okolo mene, da je bilo veselje! In brbljala je brez prestanka. Ali tak otrok še ne more jasno izgovarjati besed. Pa tudi Danica jih ni mogla. Tako-le je govorila: »Eon, ti si moj ickel!« — No, saj veste, da je hotela reči: »Leon, ti si moj striček!« — In dalje: »Ho v un! . . .« A mislila je dejati: »Hodiva v čoln!«

Jaz sem jo seveda razumel, sem jo prijel čez pas in sem nesel ta debeli žakeljček v čoln. In odrinila sva od brega tja daleč po gladki vodi. Jaz sem počasi veslal, a Danica mi je čepela med kolena. Časih sem izpustil vesli, da sta malomarno viseli na železnih oseh. In čoln je plaval mirno in lahko dalje in dalje . . .

»Danica, ali ti to ugaja?«

»O, ickel, po, po!« — Da, lepa se je zdela Danici vožnja po vodi in udarila je v glasen smeh, a z mehкими ročicama je živahno ploskala.

Jaz pa sem jo imel tako rad.

In vzela je iz mojega žepa peščico krušnih drobtin in jih vrgla v vodo. In zdaj bi morali videti Danico, kako je bila vesela, ko je gledala ribe in ribice, kako so se poganjale v koščke kruha, kako so se prikazovali njih drobni, mokri gobčki izpod vode.

»Na, na, iica!« je klicala Danica . . .

In vprašal sem jo: »Čuj, Danica, ali ne bi zapela?«

In kar začela je: »Po eeu iz Tigava . . .« In njene lepe, svetle in nedolžne oči so gledale proti jasnemu nebu, in njeno mehko in cvetoče ličice

je zalila rahla rdečica. V tej presrečni navdušenosti je sklenila ročice na prsih, kakor bi hotela moliti, in kar hipoma je njen glasek, nežen in droban kot glasek mladega kanarčka, zabrnal v ljubki pesemci: »Maia, mati ubena ...«

In bila je moja Danica v takih trenutkih kot zlat angelček ...

In pel sem s tem angelčkom ...

Na zemljo pa se je spuščal mrak, in večernica je zatrepetala na nebu. Iz vaškega zvonika je zadonel večerno zvonjenje, ki je mirno plavalo nad tih vasjo. Zvonili so »Zdravo Marijo« ...

Takrat je utihnila tudi najina pesem, in s svojimi rokami sem se oklenil Daničinih prstkov, a najini duši sta bili zlití takrat v srčni molitvi.

»Ti moj angelček!«

In poljubil sem jo na zlate laske in obrnil sem čoln k bregu.

Takrat sem bil še mlad in bil sem neopisno srečen ...

In ko sva prišla domov, smo posedli k večerji, potem smo šli spat.

V mlinu so ropotala kolesa, in voda je šumela, a nas je ta ropot in šum uspaval v sladko spanje. In tako je bilo dan na dan ...

* * *

Ali Danica je bila živa, tako živa! Silno smo se bali zanjo in zato smo tudi neprestano nanjo pazili. Nekega dne pa so odšle Daničine štiri sestrice

v vas v šolo po knjige, ki jim jih je dajal gospod učitelj v branje tudi med počitki. Daničina mama je bila v kuhinji, atej v mlinu, jaz pa sem pisal pismo svojemu prijatelju v Ljubljano. Danica je torej bila brez nadzorstva. Smukne iz hiše ...

Ni minilo toliko časa, da bi mogel naštetí do sto, in hipoma začne Danica obupno klicati: »Mama, mama!«

Teta vrže iz rok kukavnico, jaz pero, in jo ubereva za hišo, odkoder je prihajal jok.

Tamkaj je čepela Danica na kupu polen in si z ročico tiščala peto, iz katerere je brizgala kri. Bila je — kot so navadno otroci po kmetih — bosa, je šla za hišo, tamkaj iztikala po vseh kotih in stopila na črepinjo, pa si prerezala žilo.

Moj Bog, kako sva se ustrašila s teto, tega vam ne morem povedati! Mama je odnesla Danico v sobo in ji trdno obvezala nogo. Toda Danici je začela otekati noga. In kako jo je bolelo!

»Mama, mama, mama! ...« In debele solze so ji lezle po ličecih! A trepetala je na vsem telesu, in beli zobki so ji grizli pobledele ustnice. O, ti ubožica! A noga je čim bolj otekala. Mene je bilo strah, da bi nam Danica ne umrla. Dejal sem stricu, naj gre v bližnje mesto po zdravnika, ker je mogoče, da si je Danica zastrupila kri.

Dejal sem stricu, naj gre v bližnje mesto po zdravnika, ker je mogoče, da si je Danica zastrupila kri.

Stric je zapregel in se odpeljal. V osmih urah se je vrnil z zdravnikom.

In ko je zdravnik odhajal, sem stopil za njim in ga skrbeče vprašal, naj mi pove odkritosrčno, kaj bo z Danico. In zdravnik je dejal, da si je zastrupila mlado kri in da bo umrla.

In umrla je, moj Bog, naša Danica je umrla! Tako mlada in dobra in vesela, pa je umrla!

In jokali smo in smo jo deli na mrtvaški oder. In rožic smo nastlali ob nji in svetih podobnic smo ji deli ob trupelce, a bele sveče so ji gorele, in zvonovi so peli, in mi smo bili žalostni, tako silno žalostni!

In ko so jo položili v rakev na belo rjuho, smo jo šli še enkrat pogledat. Takrat pa je bila tako lepa, tako lepa je bila naša Danica, kakor bi ravnokar prišla iz nebes k svoji mamicí, k ateju, k sestricam in k meni. In veste, da smo se tedaj nasmehnili vsi po vrsti, tako lepa je bila Danica.

Takrat je bila Danica že v resnici angelček. In kako bi ne bil angelček lep? In kako bi ne bili veseli lepega angelčka? . . .

Snegulčica.

(Belokranjska.)

»Zrcalce, zrcalce na steni,
obrazek mi dobro poglej,
potem pa, katera je lepša
od mene devojka, povej!«

»Kraljica, kraljica prejasna,
jaz pa ti tako povem:
Snegulčica je najlepša,
to znano je vsem ljudem.«

»Snegulčica — pastorka moja?
Beriči, zvežite jo
pa v črno goró med zverino
takoj odvedite jo!«

A kraljič devete dežele
šel zjutraj je rano na lov
in našel je v gori Snegulko
in vzel jo nevesto domov.

»Zrcalce, zrcalce na steni,
obrazek mi dobro poglej,
potem pa, katera je lepša
od mene devojka, povej!«

»Kraljica, kraljica prejasna,
jaz pa ti tako povem:
Od tebe zdaj lepše devojke
v širokem kraljevstvu ni tem.«

»A kje je še kako kraljevstvo,
kjer lepša devojka živi?«
»Tam daleč v deveti deželi
Snegulka je lepša kot ti!

Glej, kraljič devete dežele
šel zjutraj je rano na lov
in našel je v gori Snegulko
in vzel jo nevesto domov.«

»Zrcalce, zrcalce, ti lažeš!
Kraljica zrcalce zdrobi,
a tisoč zdaj koscev ji kliče:
»Snegulka je lepša kot ti!«

Prišel iz devete dežele
je kraljevič s silno vojsko —
kraljica je krono zgubila,
zbežala je v črno goró.

Oton Zupančič.

